

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethető: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KOL. KÖZLÖNY“ 1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak eleget teendő, lapunkat már 1872 szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szereztünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebbé igyekszünk tenni lapunk valamenynyí rovatát: főcikkeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodunk szép tárczákról (már az év elején megkezdjük jeles tollú t. belmunkatársunk Komáromi Ferencz **Bánffy Dénes** című valóban érdekes történelmi korrajzát), eredeti táviratokról; ezután is legbővebb újdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerül el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre 12 ft o. é.
félévre 6 „ „ „
három hónapra 3 „ „ „

**A „KOLOZSV. KÖZLÖNY“
szerkesztősége.**

Közkormányzati bajok.

△ Alkotmányos életünk bajainak kutforrása a pártok természetellenes magatartása, kiválóan az ellenzék hibáztatása: a mi ellenzékünk oly irányt követ, mely a jó közigazgatást a priori lehetlenné teszi,

A célszerű és üdvös haladásra, valamint a legegyszerűbb gépnél úgy az államban is kell lenni mozgató, előre hajtó erőnek, de igen szabályozónak is: e kettő helyes aránya, ügyes alkalmazása adja meg az eszközt, a módot a kitűzött cél elérésére.

Nálunk fent és alant, a központi kormányzatban ép úgy, mint az alsóbb fokokra terjedő közigazgatásban számos a hiány. Ha az állami élet folyamát eszközölő erők egyensúlyát nem zavarná minduntalan a párt-szenvedély, a mely a világlátást gátolja, s kormány rendszabályait, sőt a törvényhozás tényeit is gyűlöletes színben tünteti fel, a hiányokat sokszorozva sorolja elő, s azokat mindig szertelenül nagyítja, — maig már sokban megközelíthetők volna a tökéletesség; így gyakran hallgat az írás ott és abban is, hol a többségnek is erőteljesebben kellene figyelmeztetni — hallgatni kell azért, nehogy a felriasztott, feltűzött kedélyek foruma előtt mintegy igazat adjunk az ellenzék túlzásainak, melyek a nemzeti kormány és a törvény tekintélyének oszlopait rázogatták. ingatták.

Ide vezet apártok örökös torzsalakodása, a melynek fanyar gyümölcseit ép mi erdélyiek élvezzük legbővebben.

Itt az ellenzék félszeg taktikája kétszeresen káros, sokszorosan veszedelmes. Nemcsak a magyar állam érdekeit védő erőt osztja meg, hanem lábat ad a túlzásra, s megnehezíti azon kérdések megoldását, melyek függőben tartását vajmi régóta közösen és sajnosan érezzük mindnyájan pártkülönbség nélkül.

Vannak például kérdések, melyeknek megoldására nézve több pontokban mindkét hazafi pártnak mulhatlanul egyet kellene érteni, vállat vetni; különben oda juthatunk, hogy a megoldás sem egyik, sem másik pártot ki nem elégítendi, hanem majd inter duos litigantes a tertius és quartus gaudebit.

Miniszteriumainkban a munka lassan, néha rosszul folydogál, erről mindegyre újabb adatok merülnek fel; ámde ennek nem az egyedüli oka, hogy nemcsak az államtitkár vállalja el az országos képviselő szép és nehéz tisztét, hanem a min. és oszt. tanácsosok nagy része, — oka az egyöntetű szervezet hiánya, melyet az ellenzék ocsárlása bizonyára nem pótolhat.

Kétféle elem van a magyar miniszteri bureaukban: egyik hazafias lelkesültséggel kevés munkaképességet, nem ritkán még kevesebb munkakedvet párosít, — másik bírja a hivatali gyakorlatot, a routint, de nincs áthatva azon buzgóságtól, mely önfeláldozással is kíván a közügynek használni; ezek nem szívelhetik az újonnan belépettek népszerűségét, gyorsabb előhaladását, — amazok nem tudják feledni, honnan szerezték a hivatali képességet az utóbbiak, kik ismereteikkel oktanul fukarkodnak.

Nem mondjuk, hogy e két osztályzat kimerítőleg jellegzi a magyar bureaucratiát, mert vannak dicséretes kivételek jobbra is, balra is talán nagyobb számmal, mintsem azt csak sejtethetők is; de annyi bizonyos, hogy a jellemzett két fő töredék ellentétes magatartása egyik főoka annak, hogy a mi központi államgépezetünk lassan és gyakran rozszul dolgozik, hogy a legegyszerűbb ügyek havakon át ellátatlanul hevernek, s ha el is láttatnak, nem tapasztaljuk abban a célszerű rendszerességet, az egybevágó pontosságot, sőt akárhányszor hallani, hogy felülről érkezőnek oly rendeletek, melyeket végrehajtani nem lehet, melyek az előírt módon hajtva végre felvilágosító áttekintés helyett confusio táblázatot eredményeznek. Mindennek oka az, hogy az épen szakképzettsége miatt felhasznált régi bureaucrata elem nem segíti tapasztalataival az újonczabb hazafi tisztviselőket, csak hogy a különböző hetlenségét, ha mindjárt a közrovására is éreztessze: míg a járatlanok másfelől az által vágják be a közeledés útját, hogy a hazafiaság népszerűségének sugaraiban sütkörsz nem lesik el kevésse kedvelt collegáik fogásait, nem igyekeznek elsajátítani tőlök azt mit csak a tapasztalat adhat meg, s a mihez csak úgy juthatnak el, ha a nagyobbára indokolatlan ellenszenvvel egyszer mindenkorra szakítanak. Tehát a központi kormányzat körében is a természetellenes pártállás teszi gyakran sikertelenné a munkát, vagy ha ezt nem, legalább elkészültét késedelmezteti.

Mindenütt és mindenben a párttusa a talabor. Már ha a magasb láthatáron is ily zavarólag lép közbe a politikai álláspont és a mult szellőztetése, bonczolgatása, mennyivel kártékonyabban hat az alant, hol a politikai pártállás szenvedélye közvetlenül érinti a tisztviselőt, ki folyvást érintkezik pártfeleivel, s valljuk meg az igazat, ott is saját pártját igyekszik szolgálni, hol a közjó előtt el kellene tűnni a balnak és jobbnak. Innen ered például az is, hogy a hol erőlesebb főnök áll a törvényhatóságok élén, a keblü ügyek intézése körül is észlelhetni, hogyan nyomatik a mérleg egy bizonyos oldalra: míg a hol a felsőbb intéző kéz gyenge, a keblü erősebb párt ragadja meg

a hatalom kormányrudját s pártszempontból vezeti azt, akárhányszor elébe tevén a pártérdeket a közügynek, minnek az a következtetése, hogy az alsóbb foku közigazgatás részrehajlatlanságáról nem ritkán beszélni is alig lehet. Minő kárt tesz ez az állam és polgárok érdekeinek, tapasztalhatjuk az önkormányzat körében is, sőt beljebb is, miután a párt-szenvedély átesapott még a társadalmi körbe is, minden kérdésre reá nyomván a pártjelleget. Mindennek a természetellenes párttaktika az oka, mely nem tartja meg a helyes korlátokat sem a parlamentben és sajtóban, sem a törvényhatóságok képviselteiben; már pedig mindaddig, míg ezen nem segítünk a közigazgatási reformot megrendelheti a törvény, ha ezt az életben holt betűvé teendia párt-szenvedély, mely oda is betolakodik, hol nincs az ő arenája.

Valahára meg kellene jól válogatni a fegyvereket, különben bármily üdvös reform jöjjön létre, a politikai pártok saját szemüvegökön tekintvén azt úgy bírálandják meg, hogy évek mulva sem lesz constatalva mi jó a fenálló intézményből, mi nem, mi pótlendő, mi elvetendő.

Valahára szorosabb barátságot kellene kötni a tárgyalogossággal, a méltányossággal; így könnyen felismerhetők lesznek a központi kormányzat és alantibb közigazgatás hiányai, s ha ezek jóakarólag földerítettnek, bizonyos az orvoslat sem várat magára soká; de ha egyik fél a legtökéletesebbre is pereatot kiált csak azért, mert nem tőle származott, ez uton oda érünk, hogy a legjobbat is elköptatjuk, hogy izenkint semmisül meg az, mi jó közigazgatásunk alapjául szolgálhatott volna, csak azért, mert ahoz mérték: mit és mennyit használ a pártérdeknek és nem ahoz: miben és mennyiben segít az ország egyik égető szükségén; fenn ne vizsgálják ki mióta szolgál, hanem megfelelő-e kötelességének, — alant ne kutassák jobb- vagy baloldali-e, kire ezt vagy amant a tisztet bizzák, hanem szakképes-e vagy sem, így haladni fogunk józanul, fokozatosan, biztosan; de ha mindig a politikai közjogi credot tartják magasra, akkor alkothat a törvényhozás még százszorannyi üdvös reformot, mint azt maig tevén — s minden papíron marad enhibánk, pártjaink rozsz taktikája miatt.

Legujabb táviratok.

Berlin, jan. 2. A „Prov. Corr.“ jelenti: Az államminiszterium újévi fogadtatásánál a császár ezeket mondá Bismarcknak: Kénytelen voltam az ön állásában változtatásokat tenni, melyek nehezre estek; de ezeknek meg kelle történniök, hogy önt megtarthassam. Roonhoz fordulva, hozzátevén a császár: Ugyanezt mondhatom önörl is.

London, jan. 2. A „Times“ jelenti, hogy Amerikában élénk izgatás uralkodik a Sandwich szigeteknek az Egyesült-Államokhoz csatoltatása érdekében.

Bécs, jan. 2. A hitelsorsjegyek mai huzásának eredménye:

3511. sorozat 27 szám nyer 200,000 forintot; 418. sor. 24. sz. nyer 40 000 forintot; 779. sor. 17. sz. nyer 20,000 forintot. A többi kihuzott sorozatok: 501, 1250, 1372, 1307, 1732, 2604, 2812, 2824, 2898, 3881, 3916, 3995.

Berlin, jan. 2. A „Staatszeiziger“ közli Roonnak tábornagygyá és az államminiszterium elnökévé, továbbá Kamecke-nek, az államminiszteri rang és cím adományozása mellett a hadseregi kormányzat 2-dik főnökévé kinevezését.

Berlin, jan. 2. Roon miniszterelnök tábornagygyá és Kamecke tábornok, kire a hadügyi tárca bízott, államminiszterre nevezetetelet ki.

Ujévi üdvözllet Deák Ferencznél.

Mint rendesen, ezuttal is megjelentek a Deák-párt Pesten időző tagjai ujév napján a párt tisztelt vezérének, őt az ujév alkalmából üdvözlölvén. A párt tagjai nagy számmal voltak jelen s 11 órakor hosszu menet indult a körhelyiségéből Dnákakására az „Angol királynő“-be, A tisztelgők oly nagy számmal voltak, hogy az étterembe kellett menni, mely egészen megtelt.

Kevés idő mulva jött Deák s a lelkesült éljenzés után

Perczel Béla a Deákkör elnöke következő beszéddel üdvözlö: „Igen tisztelt vezérünk! Ismét egy új időszakot jelző s megannyi remény és vágyat ébresztő napot értünk el ma, melyben mindenki örömmel keresi fel jó kívánataival rokonait, barátait; mi is — igaz tisztelőid, legbenső érzésünket követjük e pillanatban, midőn hozzád, szeretett barátunkhoz járulunk, hogy neked az évfordulat ezen ünnepnapján legős intőbb szívüből eredő boldog új évet kívánjunk. (Éljenzés.)

De nemcsak boldog, hanem még sok évet kívánunk mi neked!

Nemzetünk ujja-teremtésének nagy munkája még nincs befejezve, sok és fontos trendő van még hátra az ország ügyeinek rendezése körül és mindezt azon párt van hivatalba bevégzeni, mely egy biztos alap létrehozásában már is sikeresen munkálkodott; e pártnak pedig nemcsak vezére, de kiemelkedő lelki tulajdonaidnál fogva éltetője is vagy, — a legtisztább honszeretetet gyakoroljuk tehát akkor, midőn neked hosszu életet kívánunk (Éljenzés.)

Mi — elvtársaid — a Deák-párt politikáját vallva s hirdelve, nyertük választóinktól megbízatásunkat, meggyőződésből tehát és választóink iránti hűségből sorakoztunk zászlód alá, kérünk ennélfogva, légy ezentul is vezetőnk, mi lankadtlan bizalommal követni fogunk téged, mert félszázados nyilvános életed fényes tanúságot tesz a mellett, hogy csak is nemzetünk javának előmozdítására fordított minden erődet s mert tudjuk, hogy sokat hánytatott hazánkat ép úgy szereted mint félted. (Éljenzés.)

Részesít továbbra is bennünket szives barátságodban, a jó istent pedig kérjük, hogy téged sokáig éltesen!

E többszörös éljennel megszakított beszéd után, láthatólag meghatóttan következőleg szolt

Deák Ferencz: Köszönet barátságokért és szives üdvözlöletekért, a melyet én is nektek teljes mértékben viszonzok. Kérem isten áldását valamennyitekre. Adjon isten erőt, boldogságot, megelégedést valamennyiteknek és adja isten, hogy hazánk javára sok ideig ernyedetlen erővel munkálkodhassunk.

Épen azért, mert félszázada annak, hogy a politikai téren állók, épen azért érzem, hogy nem birom a tulajdonságokat, a melyek a nehéz állásra szükségesek. Eddig is a ti támogatástok tette lehetővé azon csekély szolgálatakat, a melyeket hazámnak tettem; ezután erre a támogatásra még inkább van szükségem. Legyetek elnézők hibáim iránt, a melyek nem jó szándéknak hiányából, hanem hanyatló koromból és betegeskedésből erednek.

Magyarországnak nagyon, igen nagyon sokra van szüksége! Az eredmény isten kezében van. Nekünk feladatunk, kötelességünk mindent megtenni, a mit e célra legjobbnak, legegyszerűbbnek, leginkább kivihetőnek tartunk. Egyik legnagyobb nehézség a siker elérésében az, hogy a vágyak, a remények nagyobbak, mint az erő; pedig fájdalom Magyarországnak — máshol is, de kivált Magyarországnak — ez nagy mértékben így van.

Sok hátramaradásunkat kellene pótolni és épen azért, mert a szükség ezen reformoknál oly igen nagy, oly igen élénk, nem bírnak elég nyugalmmal, elég higgadsággal, hogy a rendes egymásutánt kifejődésében bevárjuk, hanem mindent rövid idő alatt akarnak elérni. — Mondottam már előttetek és nem í-mete-heten előző, hogy a reformoknak, hogy célszerűnek legyenek, az a természetük, miszerint egy megtelt lépés előkészíti a

Lapunk közelebbi száma a hétfői szent ünnep miatt kedden jelenik meg.

többit, s a mi ma például nem volna kivihető, az, ha az előre tett lépések előkészítik, holnap, holnapután, egy két év múlva talán sokkal könnyebben léptethető életbe.

De minek mondom én ezeket nektek, a mikor ti azt ép oly jól tudjátok, mint én! Az áldások között, a melyeket reátok s hazánkra nézve istentől kérek, a legnagyobbak egyike az, hogy adjon eredménytelen buzgalmat és adjon különösen egyetértést nekünk és a hazának (hosszasan tartó tetszésnyilvánítások), mert e nélkül minden fáradság sikertelen és ha valami czélra vezethet, ez az. (Élénk helyeslés.)

Társátok meg irányomban eddigi barátságokat és legyetek elnézők irántam, ha hanyatló korom és megrongált egészségem miatt nem fogom kötelességemet úgy teljesíthetni, mint teljesítettem eddig. (Lelkes éljenzés.) Ismételve mondom köszönetet és biztosítalak benneteket arról, hogy nálam a jó akarat nem fog hiányozni.

Hosszu ismételt éljenzés felelt szavaira, s miután körbejárva minden egyszel kezét szorított s pár szót is váltott volna, a tisztelgők lelkes éljenzés közt eltávoztak.

Mielőtt a Deákkörből Deákhhoz indultak volna a párttagok, megjelent a Deákkörben Bittó István a képviselőház elnöke, s az általános éljenzés után

Perczel Béla következőleg üdvözlé: „Tisztelt barátunk! Nem formáságból, hanem igaz és benső érzésből kívánunk neked boldog újévet. Örülünk az alkalmon, hogy neked határtalan tisztelünket kifejezhetjük, mert hisz nem egyedül a képv. ház erőyes és tapintatos elnökét, hanem pártunknak fennállása óta munkás és kiváló tagját, mi pedig szíves jó barátunkat tiszteljük benned. Az isten áldása kövesse életed és minden működésedet, adjon Isten, hogy az országgyűlés, melynek tanácskozásait vezeted, legyen munkásságában minél gyümölcsözőbb és minél áldást hozóbb. Tarts meg továbbra is szíves barátságodban bennünket, kik őszinte szívből kívánjuk, hogy téged hazánk javára az ur Isten sokáig éltesse.” (Élénk éljenzés.)

Bittó István hosszabb és a párt tagjai részéről élénk tetszéssel fogadott beszédben felelt.

Azzal kezdte, hogy ha ezuttal a szokottnál gyöngébb lesz hangja, annak tulajdonítsák, hogy csak néhány órája menekült a láztól és annak következtetését most is érzi. A szerencsekívánatot a rokonszenv és barátság érzelmét, a melyeknek Perczel a kör nevében oly meleg kifejezést adott, hálás köszönettel fogadja és az őszinte érzésnek egyszerű keresetlen szavaival, de szíve teljéből részéről is melegen viszonzozza. Adján isten, hogy ez az év, a melynek küszöbét ma lépjük át, áldást hozó legyen a házra, a párt tagjai pedig ép egészséggel a legboldogabb magánéletü viszonyok között, teljes lelki nyugalommal szentelhessek erejüket a törvényhozói pálya nehéz kötelességeinek.

De midőn így a párt tagjai egyéni érzéseiket

kölcsönösen kicserélik és szóló itt, e meghitt körben, menten azon kötelességszerű pártatlanságtól a melyet hivatalos eljárásaiban mindig szem előtt kell tartania, minden tartózkodás nélkül, egészen e párt hívének vallhatja magát, legyen szabad az alkalmat felhasználnia, és e minőségben egy pár jó szándéku figyelmeztetést intézni a párt tagjaihoz. (Halljuk! halljuk!)

Egy idő óta mind a hírlapokban, mind képviselő körökben, majdnem folytonos elmélkedés tárgyává tételt pártunk benső viszonya, és nem kevesen voltak, kik azon egyes incidensekből, hogy az ügy érdekében kívánatos tárgyalatosság helyett talán egyszer másszor személyes motivumok érvényesítették magukat közöttünk, pártunkat ziláltnak, bensőleg meghasonlottnak állították, sőt annak a legközelebbi időben bekövetkezendő felbomlását jósolták. Szólok egy perczig sem habozik kijelenteni, hogy e pessimistikus hangulatot, mely teljesen indokolatlan igen nagy calamitásnak tartja. (Általános élénk helyeslés.)

Hiszi, hogy azok kik e pártot képezik, nem pendülnek mindenben egy huron és hogy vannak egyes kérdések, a melyekre nézve a párt tagjai között egymástól eltérő vélemények, árnyalatok léteznek, sőt talán néha ellentétes érdekek és aspirációk észlelhetők, ezt úgy hiszi, sem a párt tagjai előtt titkolni, sem ez iránt a világot mistificálni nem szükséges. Ilyenek voltak és úgy hiszi lesznek mindig oly nagyszámú testületekben, mint a minő e párt; de e miatt kötségbe esni nem kell: mert ha — különösen személyes kérdéseknél — megoszlik is egyszer-másszor a párt, a haza érdeke és az elvek, valamint eddig, ugy ezentul is, mindig ismét egyesíteni fogják azt. (Élénk tetszés nyilvánítások.)

Tény azonban, hogy e pessimistikus hangulat újabb időben létezik és magát fenntartani látszik. Nem áll szándokában bárkinek jóhiszeműségét gyanúsítani akarni, sőt szívesen elismeri, hogy a menyében a párt egyes tagjai részéről nyilvánultak ily vélemények, azok inkább a hazafiai aggodalomnak, mint bármí más tendenciának voltak kifolyásai. De bár mi legyen is az indok, e pessimismust, mint már mondtam, igen nagy calamitásnak tartja.

Teljes ismeretével a helyzetnek és az egyes tényezőknek magából a dolgok természetéből merített mély meggyőződése alapján mondja, hogy daczára emez apró gyarlóságoknak, melyek ily nagy testületektől válhatlanok, erősen hiszi, hogy e párt még sokáig fog fennmaradni és még sokáig fogja vezetni Magyarország ügyeit, mert missiója nem lévén még befejezve, fennállása szükséges, mert az erkölcsi világban csak akkor bukik meg bármí, midőn helyébe más valami léphet; már pedig ez idő szerint nincs semmi, de semmi, mi a Deákpárt felbomlása által okozott ürt képes volna kitölteni. (Általános élénk helyeslés.)

Ebből meríti meggyőződését, hogy e párt fenn fog maradni és mert ezt erősen hiszi, s mert ugy van meggyőződve, hogy e párt tagjai egyetértenek vele, a párt első kötelességének tartja: nem

lőli első üres székre mutatván, leüléssel megkínálja Kutsukot.

— Nem czeremonizálunk!... folytatja Kutsuk szárazon. — Csak magunk vagyunk és pár bizalmas szóm volna tehozzád.

— Parancsolj kegyelmes ur!... válaszol fanyar köppel Apaffi s leszállván emelvénéről, hátra tett kezekkel szemben áll Kutsukkal.

— Hetyke gyerek ez a Bánffy Dénes, kit épen szembe találék és minő beszerikát hord melém és oldalán... hisz ez nem a Nisam rendjel Apaffi?..

— Nem biz a Kutsuk!!... felel röviden Apaffi.

— Nohát miért tőröd, hogy viselje vagy magad adtad reá az engedélyt?

— Nem adtam — válaszol Apaffi — de nem is kérte tőlem, mert Bánffy Dénes Magyarországon is birtokos; a magyar királynak is alattvalója s tőle nyerte a kardot és keresztet.

— Hm — nem szeretem a dolgot, s nem értem, hogyan lehesen két urat szolgálni; csak nálatok van szokásban az ily kétfelé való léhütösködés... no de figyelmeztess a jámbort, hogy más-kor ha táboromon jár keresztül, le tegye magáról az ellenséges jelvényeket, melyekben megboránczik minden becsületes muzulmán!...

— Értem kegyelmes ur!... válaszol Apaffi röviden, és reménykedvén, hogy talán már vége a bizalmas beszédnek, de Kutsuk folytatja:

— Hát tegnap micsoda giaur pap fordult meg nálad? Mit akart, honnét jött és hová igyekezett?...

Apaffi gondolkozik, és azután felel. Szentgyörgyi Ferenczet a váci püspököt érted kegyelmes ur!...

— Püspök vagy levita mindegy az nekem barátom! de azt akarom tudni, hogy mi járatban van?...

— Első Leopoldus küldötte Redánhoz azon izenettel, hogy becsületes föltételek alatt földadhatja a várost!...

És te bebocsátottad őt?

— Kegyelmességedhez utasítottam, hogy mint szövetségessel közölje szándékát!...

engedve, hogy e pessimistikus hangulat tért foglaljon, (élénk helyeslés), bizni önmagában és ujult erővel és kedvvel folytatni fontos feladatai megoldását. Ez az egyik figyelmeztetés, melyet a párthoz akart intézni.

Most van még egy, a párt egy némely tagjaihoz. Mindenkinek élénk emlékeztetésben vannak ama buskomor szavak, a melyeket e párt nagy érdemű vezére akkor mondott, midőn az újonnan ki-nevezett miniszteriumnak a párt támogatását megígérte, szavait azzal toldván meg, hogy azért szól a párt nevében, mivel ő maga már alig lesz képes sokáig támogatni a kormányt, minthogy kora és betegeskedés megtörték erejét; de a párt örökre ifju marad, annak erejét sem a kor, sem betegség nem fogják megtörni. Távol van tőle ama szomorú eshetőség, et melyet a párt nagyérdemű vezére ezzel jelzett, közel állónak hinni, sőt bizik az isteni gondviselésben, hogy őt a hazának s e pártnak még számos évekig megfogja tartani. (Zajos éljenzés.) Annyi még is kétségtelen, hogy ő az utóbbi időben gyakori betegeskedés által akadályoztatva lévén abban, hogy a körben megjelenessen, és mert a kormány tagjai is elfoglaltságuk miatt ritkábban jöhetnek el: ez által némileg megszünt az érintkezés azon folytonossága és közvetlensége, mely az ügy érdekében kívánatos volna. Ezt tartja bajainak egyik forrásának. Az így támadt ürt be kell töltetni minden áron, ennek betöltésére pedig, nézete szerint, a párt azon kiválóbb tagjai vannak hivatalva, kik a multban szerzett érdemeik és kivívott posztíójuk által erre eminenter képesítvők. Hozzájuk intézi kérését.

Érintkezzenek ők mennél gyakrabban a párt vezérével, hogy nézeteit minden egyes kérdésre nézve megtudván, azokat itt tolmácsolhassák, érintkezzenek másrésről mennél gyakrabban a kormányval és figyelmeztessék, midőn ennek szükségét látják, mondják meg neki a párt érzelmeit és véleményét, szóval tartsák fenn a folytonos contactust a párt és a kormány között, és ha ez be-következik, akkor meg van győződve, hogy az új év nem fog lefolyni nagyobb törvényhozási sikerek nélkül s hogy nagy áldást hozó lesz a házra nézve (Tetszés), továbbá hogy a párt, mely ma számra nézve nagyobb mint volt valaha, erőben és tömörségben is nagyobb lesz, mint bármikor.

Ismételve mond forró köszönetet az irányában nyilvánuló rokonszenvért és barátságért. (Zajos éljenzés.)

Európa 1872-ben.

I. Francziaország.

Ez állam jellemét belülről az örökös pártharcz, kifelé a béke megóvására irányuló törekvés és kötelezettségeinek lelkiismeretes teljesítése jellemzi. Január 4-én kezdé meg a nemzetgyűlés tevékenységét; 9-én jóváhagyta a frankfurti béke végrehajtására vonatkozó pótegyezményt; 15-én Thiers nyitotta meg a vitát a nyers-termék adó felett, mely 377 szóval 307 ellen elvetették, minélfogva

— Hozzám utasítottad, s a gazember nem jelentkezett nálam, de lesz gondom, hogy találkozzam vele... megtudtam, hogy az éjjlen Szatmárról érkezett hatvan muskateros, és beszökött a giaur pappal a városba, felőled kellett hogy beszökjék a vizen keresztül... de ha föld alá nem buvik, megkönyíttetem az ágya szalmáját s dervisskel őriztettem, hogy a boszorkányos dzsinek bele ne költözzenek!...

Apaffi nagyot sóhajt... bámul... s hűledezik...

— Apaffi, Apaffi!... folytatja Kutsuk — te becsületes ember vagy, de téged sokan reá szednek!...

— Elhiszem! gondolja magában Apaffi — te is szeretnél rászédni... szeretnéd, hogy nagy frissen megostromoljuk Kolozsvárt s aztán beleülj és basasággá tedd, mint Váradat látek!...

A helyzet valóban kétes és válságos vala; az erdélyi fejedelem részéről sok ovatosságot igényelt, mert nem lévén a béke megkötve Bécs és Stambul között, mindkét nagyhatalom igyekezett mentőli többet hódoltnai a szétdarabolt magyar területekből, hogy kötendő béke alkalmával a foglalások bevégett tényeknek tekintethessenek.

— Aztán — folytatá Kutsuk — az ostromot szerfelett lanyhán folytatod kedves atyámfia Apaffi!

A türelemnek is meg van a határa, de angyal vagy birka természetet a gondviselés emberi kebelben nem öntött, s a fejedelemtől sem kívánja az ember megtagadását, sem a honszeretet, sem a kötelességet. Apaffi midőn a bizalmas beszéd végét remélné, hosszadalmas és kényes tárgy szőnyegre hozatalát látván, kipirosodott; első pillanatban szóhoz jutni nem bírt, de merőn szeme közé nézett Kutsuknak.

— Aztán kedves atyámfia — folytatja Kutsuk — ha neked nem sürgős Kolozsvár bevétele, nélkülöd is elbánok én vele; ha jól emlékszem Piri basa defterében ugy is a váradi basaság végvárai közé van sorozva Kolozsvár!...

— Kegyelmes ur! — szólt ekkor türelmét veszítve Apaffi — elismerem, hogy fáradozásaidért halálal tartozom.

Thiers állomásáról vissza akar lépni. A nemzetgyűlés másnap kijelenti, hogy szavazata nem bizalmatlanság a köztársaság elnöke iránt, minek folytán a válság véget ér. Nagy küzdelmek után február 2-án a kamra elfogadja a külföldi kereskedelmi szerződések felmondására vonatkozó javaslatot s elveti a Párisba való visszatérés indítványát, minek következtében Perrier Kázmér belügyminiszter lemond s helyét Lefranc Victor foglalja el; Goulard kereskedelmi miniszter lesz. Márcziusban megkezdődik a budgetvita; 15-én Thiers tényleg felmondja az angol kereskedelmi szerződést. 26-án a védelmi bizottság előterjeszti jelentését. 28-án a kamra april 22-ig elnapolja magát. Máj. elején az államtanács szervezése tárgyalatik s a kamra elveti azon indítványt, hogy a tanácsosokat a köztársaság elnöke nevezze ki. 4-én Audiffret-Pasquier herczeg nagy beszédet mond a háboru idején kötött szálítási szerződésekéről; 29-én megkezdődik a honvédelmi törvény tárgyalása. A szolgálati idő kérdése roppant vitákra ad alkalmat; Thiers több ízben szót emel, mire junius 11-én a kamra elhatározza, hogy a katonai szolgálat a rendes hadseregben öt, a tartalékokban négy, a két rendbeli honvédségben tizenegy évig tartson. 22-én az egész védőtörvény megszavazatik. 26-án az adókérdés kerül napirendre s a köztársaság elnöke a jövedelmi adó ellen szól. Junius 25-én Arnim és Remusat grófok egyezményt írnak alá a hálalékos 3000 millió hadisarcz lefizetése s a hat megye kiürítése ügyében, melyet a kamra julius 6-án vita nélkül elfogad. 15-én a kamra a kölcsön-törvényjavaslatot vita nélkül, 20-án a nyers-termék adó heves viták után elfogadja. 28—29-én volt a kölcsön aláírás napja, melynek fényes 43 1/2 ezer milliónyi eredményéről a pénzügyminiszter 30-án jelentést tesz a háznak. Aug. 4-én a kamra nov. 11-ig elnapolja üléseit; 5-én Thiers Trouvilleba utazik, — hol főleg tüzérségi dolgokkal foglalkozik.

A nemzetgyűlés vitáit igen nagy szenvedélyesség jellemzi; a pártok folytonosan intriguáltak, majd a fusionisták, majd a bonapartisták léptek előtérbe. Aug. 19-én a megyegyűlések ülészaka kezdődik s minden zaj nélkül pár nap múlva véget ér. A szept. 4-nek évfordulója megünnepelesét a kormány betilja; e hó végén Gambetta tartja körutját s izgató beszédeit. Oct. elején Napoleon herczeg a bonapartisták cselszövényci folytán kiutasítatik az országból; 15-én Chambord gróf levéllel ad életjelt magáról. Nov. elején a németek kiűrik a Marne és Haute-Marne megyét; 11-én a nemzetgyűlés ismét összeült; 13-án olvassák fel Thiers egészen köztársasági érzelmű üzenetét, mely conservatív jelleme daczára a monarchistákban nagy megbotránkoztatást ébreszt; 18-án tárgyalják a Gambetta grenoblei beszéde ügyében beadott interpellatiót. Thiers a szavazás eredményével nincs megelegedve s bizalmi szavazatot provocol, mely 28-án 36 szótöbbséggel megadatik. Ekkor a nemzetgyűlés a kormány sürgetésére 30 tagu alkotmány bizottság kiküldését határozza el. Decz. elején általános miniszterválság, de Thiers csak a belügyminiszter lemondását fogadja el; helyét Gou-

— Nekem nem tartozol! — vágott közbe Kutsuk — halálal császáromnak tartozol, én csak az ő parancsolatját teljesíttem, midőn Erdély trónjára visszahelyeztelek.

— Igen, a nagyhatalmu és fényes dicsőségű császárnak vagynak alattvalói mindketten, az ő fel-séges palástja szögletéhez fogantozunk jó- és balsorsunkban, onnan várán lealáztatást vagy felmagasztalást, életet vagy halált, azért hát becsü-ljük meg egymást. Azt jól tudod kegyelmes ur, hogy én erdélyi fejedelemiségre nem vágytam, azt nem kerestem, de elfogadtam az én örökös uram és császárom parancsolatjára. Kolozsvár nélkül erdélyi fejedelemiség nem létez. Tudod-e, hogy mi a sziv az emberi testben? No hát az a főváros az országban. Rabszolgád fog-e csibukkat töltöni neked, ha szívet kivágattad? Ország lesz-e Erdély? becsületes ember fogja-e vállalni a fejedelemséget s a fényes dicsőségű nagy urnak öröme, haszna leendő belőle, ezen örökös hűbéres birtokából, ha Kolozsvárt kikanyarítjátok belőle? No de ez fontosabb kérdés, minthogy mi azt most letárgyalhatnók!... feleségemet várom!... s aztán a mi szokásaink kegyelmes ur!...

— Feleségedet várod! vágott közbe megremülve Kutsuk — akkor távozom!... a ti asz-szonyaitok nem átalják fátyolozatlanul jelenni meg a férfiak között, becsületes muzulmánok fátyol-talan idegen női látni a szent Koran tiltja, tehát Is-ten veled!... a viszontlátásra!... délutánra el-várlak csibukra. szorbetre; és gyorsan távozott.

— Hordjan el a fergeteg!... Piri basas-tól, defterestől és koránostól együtt;... Kell is nekem csibukod és sorbeted! szóló Apaffi, lecsapván süvegét s a nehéz mentétől is szabadulni igyekeztén — ez tehát a fejedelem sorsa és élete?... ezért hagytam oda csesfalvi cse-n-des magányomat, nyugalmas életemet és boldog család körömet? Oh vajha visszavarázsolhatnám a multat és a megtörténtet meg-nemtörténtté te-hetném!

(Folyt. köv.)

lard kereskedelmi miniszter hagyja el, kinek tárczája Say Leonra száll át; Fourton közmunka miniszter lesz; 3-án a kamra megválasztja a 30 tagu bizottságot, melyben 16-án Thiers nagy beszédet mond; a bizottság folytonosan a több oldalról eléje terjesztett alkotmányterveket tárgyalja. Decz. 14-én a nemzetgyűlés a feloszlás ügyében beadott kérvényekkel foglalkozott s a kormánynak fényes diadalt szerzett, azután decz. 22-én január 8-ig üléseit elnapolja. A kormány viszonya Németországhoz egész éven át türelhető volt s a hadi sarez fizetése pontosan történt.

II. Németország.

Németország ez évi történetét az ultramontanizmussal folytatott igen heves harc, továbbá azon körülmény jellemzi, hogy a birodalom mindinkább abszorbeálja az egyes államokat, melyek közül ma már csak Poroszország érdemel figyelmet a külföld részéről. A folyó év Poroszországra igen kedvező auspiciumokkal vette kezdetét. Január 17-én Mühler a hírhedt vallás- és közoktatásiügyi miniszter lemondása elfogadottat, s helyét Dr. Falk igazságügyminiszteri tanácsos fogadta el. Február 8—10-ig tárgyalta és fogadta el a kamra az iskolafelügyeleti törvényjavaslatot; 17-én a bajor kamrában a particularisták heves támadást intéztek a birodalmi politika ellen. Martius 2-án kepták meg a háboruban kitűnt tábornokok és államférfiak a dotatiót; császári rendelet ápril 8-ra összehívja a birodalmi parlamentet. 23-án a porosz országgyűlés elnapoltatik. Ápril 1-jén a császári koronaherceg Baden-Badenbe utazik, hol Victoria angol királynővel találkozik. Ápril 8-dikán Bismarck herceg megnyitja a német birodalmi gyűlést, mely apróbb ügyek elintézése után a budgetet kezdi tárgyalni; a pápai követség költségei csak igen élénk viták után szavaztatnak meg. 21-én Bismarck gyöngékedése miatt elhagyja Berlint. Május 28-án Humbert olasz koronaherceg nejével a német fővárosba jő s jun. 6-ig ott marad. Jun. 5-én a budget, 8-án a katonai törvénykönyv fogadtatik el. 14—19-ig a jezsuiták kiűztására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalatik és elfogadtatik. 19-én Delbruck berekeszti a birodalmi gyűlés ülészekát, s 24-én Vilmos császár Emsbe utazik. Julius elején Keudell, Bismarck bizalmas embere konstantinápolyi követté lesz. 9-én tartatik Nassauban a császár részvételével a Stein-émlékszóbor leleplezése. Augusztus elején a tűzértség reorganizációja megindítatik. Szeptember első felét folytonos ünnepélyek veszik igénybe. 5—11-ig Ausztria-Magyarország és Oroszország uralkodói Berlinben meglátogatják a német császárt, ki a lakossággal együtt a legszélyesebben fogadja vendégeit. 12-én Marienburgban ünneplik a nyugati porosz tartománynak Poroszországhoz való csatolása száz éves ünnepét. Egyidejűleg a berlini találkozóssal Münchenben a bajor particularisták nagy erőfeszítést tesznek kormány alakítására. A király Gassert bizza meg a munkával, ki azonban nem tud cabinetet összehozni, mire a kísértet abban marad. October 1-én jár le az optio napja Elsass-Lotharingiában; a lakosság jelentékeny része kivándorol; az első sorozás a porosz hadsereg számára baj nélkül megtörténik. Oct. 27-én a porosz országgyűlés összeül; 22-én a pénzügyminiszter a pénzügyek állásáról rendkívül kedvező jelentést tesz; a felsőház oct. 31-én elveti a Kreisordnung törvényjavaslatot, mire Roon gróf az országgyűlés ülészekát berekeszti, s az újat nov. 12-re hívja össze. Az új ülészekban az alsóház a Kreisordnungot nov. 20—22-én elfogadja, azután az ultramontanok által beadott indítványokat veti el; dec. 9-én a felsőház a Kreisordnungot elfogadja. 14-én Bismarck herceg Berlinbe visszatér, s 21-én megkapja felmentését a porosz miniszterelnökség alól, mely Roon grófra száll át. Az egész évben a kormány igen erőiesen lépett fel az ultramontanokkal szemben, s a többek közt az emelandi püspök javait zár alá helyezte. A pápa mult héten mondott allocutiója a német közvéleményt igen fölgerelte, s a kormány részéről repressáliák helyzetnek kilátásba.

III. Angolország.

Anglia ez évben a nyugalom és béke dus áldásait élvezte s egy hatalmas nyügtől, a fenyegető Alabama-kérdéstől szabadult meg. Január elején a walesi herceg egy veszedelmes betegségből lábadt föl; ez eseményen kívül az Alabama-kérdés foglalkoztatta a kormányt; február 6-án nyitották meg a parlamentet; 8-án Lord Mayor, India alkirályát egy fegyencz meggyilkolta; május 26-án az alsóház az irlandi egyetemek kizárólagos anglicán jellemét megszüntette s azokat minden hitfelekezethez hozzáférhetővé tette. Május elején az Alabama-ügy oly fenyegető alakot kezd Észak-Amerika tulzolt követelése folytán ölteni, hogy az angol kormány a genfi választott bíróság elnapolását kívánja, mire jun. 26-án a bíróság azt declarálja, hogy az indirect károk meghatározása competenciáján kívül esik, s csak a direct károkat fogja megvizsgálni. E határozatot az angol és amerikai kormányok elfogadják, mire a bíróság megindítja rendes tevékenységét. Juliusbanhosszu viták után a compromissum következtében mindkét ház elfogadja a titkos szavazásról szóló billt. Aug. 10-én a parlament királyi trónbeszéddel berekesztetik. Szept. 14-én tartja a genfi bíróság zárulását, melyben kimondja, hogy Anglia a semlegesség kötelességeinek elhanyagolása

miatt 3 millió 229166 st. 13 sh. 9 penceit tartozik kártérítésül Észak-Amerikának fizetni. Oct. végén a német, császár mint választott bíró egy canadai határkérdésben, a San-Juan-ügyben mondja ki színtén Amerikának kedvező ítéletét. Mindkét ítéletet az illető kormányok elfogadják. Ugyanez időben az angol és francia kormányok új kereskedelmi szerződést kötnek; deczember elején királyi rendelet a parlamentet február 6-ra hívja össze.

Az állandó pénzügyi bizottság általános jelentése az 1873-ik évi állam költségvetés tárgyában.

(Folytatás.)

Ezen kimutatások kettőt bizonyítanak, azt, hogy 1868-tól kezdve évenként nagyon tetemes összegek fordítottak a kiadások ezen ágazatára, és hogy ezen összegek kevés kivétellel kész tőkék felhasználásával és kölcsönből fedeztettek. A bizottság fentebb már kifejezte azon nézetét, hogy általában a beruházásoknak és főleg a közlekedési eszközöknek létesítését habár, azok jelentékeny áldozatokba kerültek is, de habozás nélkül meg kellett kezdeni.

Ezen beruházások költségeire kölcsön útján kellett megszerezni a fedezetet, mert az ország az arra szükségelt nagy töke készlettel nem rendelkezett, a folyó jövedelmekből pedig ily természetű befektetések létesítése senkinek sem lehetett szándékában.

A kérdést a kiadások ezen csoportjára nézve is az képezi, nem léptük-e túl azon határokat, melyeket az ország anyagi ereje minden költsékezés ele természetesen szab, legyen az bár a legüdvösebb, a legszebb czélok valószínűsítésére irányozva?

Nem lehet tagadni, hogy súlyos pénzügyi helyzetünk egyik baját az képezi, hogy önálló pénzügyi kezelésünk legelső éveiben egyszerre minden irányban, és oly mérvben kezdetet meg a beruházások némely ágában az állampénztárcájának lekötése, hogy azoknak következeiseiben kell keresnünk az évi deficiiteknek egyik főokát. Természetes, hogy hosszú évek során át tartott nélkülözés kitért és kielégítést követett, de kétségtelen, hogy főleg a közlekedési eszközök a vasutak létesítésében rohamosan haladtunk előre, és többet tettünk, mint a mennyit az ország egyéb égető szükségének azon sok másnemű kiadások, melyek az országra vártak, számbavétele és a pénzügyi helyzetnek mindenkor szigorú szem előtt tartása mellett tenni tanácsos volt. Az állampénztár építésére az ország 1867-ben 60 millió effectív értékű kölcsönt kötött, melyből befolyt a kibocsátási költségek levonása után bankértékben 68,733,248 forint ezen kölcsönnek kamatai 4.648,400 forintot tesznek ezüstben. Ezen terhet az első években nem éreztük, mert a kamatok az építési tőkéből és annak időközben kamatosításából fedeztettek.

Ezenkívül megkötötték a gömöri záloglevél-kölcsönt, ennek terhe sem érezhető ma még, felvettett végre a mult évben nagy részben vasuti építkezésekre a harmincz millió kölcsön.

A kiépített rendelt állampénztárak hossza 135 mértföldet, ezenkívül a gömöri vasutak 21 mértföldet tesznek. E mellett az ujabban engedélyezett vonalak hossza, az északnyugati vasut nélkül, melynek kiépítése még meg sem kezdetett, az első erdélyi és a kassa-oderbergi vasutal együtt, összesen 39,567 mértföldet tesz, melyeknek 15,760,000 ezüst frt tiszta jövedelem van biztosítva. A régi vonalakkal együtt, az engedélyezett vonalak hossza 683 mértföld, ezekhez hozzá adva az állampénztár 115 m. a gömöri 21 m.

1873-ra e czímen 12.000,000 frt van már előirányozva és miután 1872. végeig 18 millió frt bizonyosan reá megy a kifizetett előlegek összege, 1873. végére 30.000,000 frt fog rugni a kifizetett összeg. Ezen teher egész nagyságában évről évre növekedő súlyával most nehezedik az állampénztárra a kamatbiztosítás összege és a vasuti kölcsön kamatai 1873. összesen 17 millió 113,944 frtot tesznek, a vasutak tiszta jövedelmének 3.329,103 frtnak levonása mellett is 13.784,841 frtot tesz ki, pedig már 1872-től fogva a vasutak építésének befejezésére, a vasuti kölcsön kamatain kívül a 30 millió kölcsön kamatait is kell számítani, miután az is legnagyobb részében vasutakba lett fektetve. Ezzel együtt 1873-ra 15.000,000-ra tehető ama teher. Mire a vasutak elkészülnek, és az összes engedélyezett vasuti vonalak a kamatbiztosítás élvezetbe lépnek ezen évi teher kétszázalékos jelentékenyen fog nagyobbodni, még néhány éven át mindaddig magaz állami és engedélyezett vasutak jövedelmességére nem emelkedik. Lassubb, óvatossabb haladás mellett e téren az anyagi áldozatokat kisebb mértékre kellett és lehetett volna szorítani. Mindenesetre tanácsosabb lett volna a beruházások létesítésében is fokozatos fejlesztéssel bevárni az erő gyarapodását, az adóképeség erősödését és az állam pénzügyének megizmosodását.

ÚJDONSÁGOK.

Kolozsvár, jan. 4-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztatásnak az előfizetéseket mielőbb beküldeni, különben kiadó-hivatalunk szokott pontossága mellett is, a lap megküldésében fennakadás történhetik.**

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetéseket; s ha kívántatik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.**

— **A király 150 frtot adott a nőegyletnek; József főherceg és neje pedig 100 frtot.**

— **Deák Ferencz** újév első napján a Deákpart üdvözlésén kívül, még a főrendek és számos testület jó kívánatait fogadta. Deák Ferenczet a müncheni magyar egyetel tiszb. tagjává választá, mire Deák egy szép levélben válaszolva szíves köszönettel fogadta el a megtiszteltetést.

— **József főherceg neje, Klotild főhercegnő** a karácsonyi ünnepeket igen emlékeztessé tette 126 szegény előtt, kik részint Alosutról, részint a szomszéd falvakból valók, férfiak, nők, gyermekek vegyesen, s kiket a főhercegnő teljes téli ruházzal és fehérneművel látott el. Ez volt az alcsuti kastély valóban fejedelmi karácsonfaja.

— **Egy szép bál.** A „korcsolyázó-egylet“ jan. 25-én tartandó bálját értjük, melyet — s ez első eset nálunk — nők rendeznek. A bizottságban találjuk: Devco Mátyásné, báró Huszár Adámné, b. Kemény Gézáné, Stein Gáborné és Gengenbauer Józsefné urhölgyek neveit; továbbá Kolozsvár bájos és kellemes leányai közül a legszebb virágokat, ugymint: Fehér Róza, Filep Ida, Katona Ilona, Gyarmathy Laura, Korbuly Ida, Csiki Teréz, és Macedonffy Helén kisasszonyokat. E diszes hölgykoszoru működésének előre is a legjobb sikert jósolhatjuk.

— **A kolozsvári m. kir. egyetemen** most folytak le az utó és pótvizsgák. Megemlítjük egyszerűen, hogy a tandíjmentes joghallgatók e hóban colóquálni fognak.

— **A kolozsvári m. kir. járásbíróshoz** beadott 17,972 darab ügyirat, nem csupán december hóra, hanem az egész mult évre esik. Ennyit az igazság érdekében.

— **Holländer László**, csinos tánczosbálja, mely minden évben szépen szokott sikerülni, február 14-ikén lesz a Redout termében.

— **Közgyűlés.** Az egyetemi ifjuság holnap közgyűlést tart, melyen a megvitatott alapszabályok végleges átnézése fog megtörténni. Mint látjuk a fiatalok lelkesen karolja fel azon eszmét, mely az „egyetemi kör“ életbe léptével nyeri megtestesülését. — Adja az ég, hogy e kör minél hamarabb egyesítse fiatalainkat magába és ösztönözze a komoly önművelődésre!

— **Értesítés.** Az egyetemi ifjuság vasárnap jan. 5-én, d. e. 9 órakor a jogi fakultás II. termében közgyűlést tart, melyre az elkészített alapszabályok átnézése végett az összes egyetemi ifjuságot felhívják. Kolozsvárt, 1873. jan. 3. Nagy Mór, id. elnök, Illyés József és Seyfried Ernő, id. jegyzők.

— **Nyilvános köszönet.** Bethlenben f. é. augusztus 25-én műkedvelők által színelőadás tartott a kolozsvári áll. tanítóképződe önképzőkör könyvtára javára. A tiszta jövedelem 8 frt. 30 kr. o. é. Szász Károly tagtárs (szintén műkedvelő-rendező) által, a fent említett kör pénztárába helyezettett. E nemes tettért fogadják a működő tagok, és a bethleni t. pártoló közönség az önképzőkör meleg köszönetét. Kolozsvárt, 1872. decz. 14. A kolozsvári m. kir. áll. tanítóképződe önképzőköre.

— **Meghívás.** A csikszéki egyetemi polgárokat folyó évi január 5-én d. e. 11 órakor a jogi fakultás III-ik termében tartandó értekezletre tisztelettel meghívja több egyetemi polgár.

— **A helybeli zeneconservatorium** már tervezett hangversenye különböző okokból elmarad s így egy időre s talán még jó sokáig nem fogunk hallani klasszikai zenét — nyilvánosan.

— **A Pichler-Ruzicskaféleltársaság** e n e s t é l y e k a z Európa szállodában, mind nagyobb érdekeltséget keltenek. Mult csütörtökön a 3-ik osztály tartott meg, a társaság körülbelül 35 tagból állott, kiknek nagyobb része közreműködő és zenéért. Előadásra kerültek a következő klasszikai zenedarabok: Oberon nyitánya (Weber C. M.-tól), Beethoven egy dala, melyet Molnár k. a sikerülten énekelt; ezt követték Beethovennek Kreutzer-hegedű-sonátája és Schumann zongora ötöse. Az elsőben Klein Frigyes urasszony, utóbbiban Pichler Bódogné játszták a zongorarészt; Ruzicska-Racek Zsófia asszony pedig mindkettőben a hegedű részt. A két említett szám sikerültnél mondható; még sikerültebbnek találtattott azonban Aikard 2-ik kettős hegedű synphoniája, Ruzicska Racek Zsófia és Dr. Hincz

György által játszva. Dalokat énekeltok meg mert bravúrral és feszelen előadással Pagl Ottilia, Vikol Poli k. a. és Scholaster ur. Az előadások tartottak tízedfél óráig s vacsora után a társaság 11 órakor oszlott szét.

— **A „Grand kávéház“** bevételé január 2-án, melyet bérlije Kornheiser ur a tűzoltó egyetel javárafelajánlott 244 frt. A csinos czukrász-leány két, 10—10 frtos csókkal járult az összeg gyarapítására és a legnagyobb felülfizetéseket két brünni ur tette, kik kávé, szivart, süteményt 5—6 frtjával fizettek. Kornheiser ur tette mindenesetre elismerést érdemel.

— **A jó példa utánzásra talált.** Mint halljuk a jelenleg itt mulató Neumann n p-énekesei is egyik estélyök jövedelmét a városi tűzoltó-egylet javára fogják felajánlani.

— **Hadtudományt** ismertető szakmunkákra kaptunk aláírási felhívást, az irodalom e szakmája következő művekkel gyarapodik: I. „Hadtudománytörténelem“ 2 kötet, II. „Hadtudománytörténelem“ 2 kötet és III. „A tábori és vitézi élet“ 1 kötet. A szerzők (Korponay János honv. ezredes, m. tud. akad. tag és Tersztyánszky Agost. m. kir. honvédezdredes) nevei szintugy jelzik, hogy alapos művekhez jutnak a fennebbiek meghozatalával mindazok, kik a hadtudományokat cultiválják s az e szakmában szükségelt ismereteket megszerezni óhajtják, miután szerzők elmélet és gyakorlatban tekintélyek e téren. Előfizetési ár ivenként 10 kr, a munkák kötetenként átvethetők postautánvétellel. A megrendelő aláírások szerzőkhez intézendők Pestre.

— **Clayton Shuttleworth** és társa híres gazdasági gényzára, Kolozsvárt ügynökséget és raktárt fog felállítani, hogy a gépek beszerzése az által olcsóbbá és kényelmesebbé váljék.

— **Marosszéken** egyszerre négy salvában ütött ki az életveszélyes Dyphteritis roncsoló torok lob, — Az erőlyes igazgatóság azonnal hozza látott a gyors gyógyítási mód előterjesztéséhez s a veszély terjedése fentartoztatására szükségelt elzárásához a ragály által megtámadott falvaknak.

— **Maros-Vásárhelyt,** hir szerint gyórsírói egyetel alakul a pesti mintájára.

— **A bécsi világiállítási palotát** a karácsoni két ünnepnap alatt 8801, mult vasárnapon pedig 3139 fizető egyén látogatta meg. 1872 márcz. 1-től decz. 30-ig a palotában összesen 336,064 fizető egyén volt, kiktől 56,467 frt. 10 kr. belépti díj folyt be.

Nemzeti színház.

Pénteken, Jan. 3-án „Perichole“, az utczai énekesnő. Vig operette 3 felv., zenéje Offenbachtól. Ezen operetennek is, mint majd csak valamennyinek szövege nem sokat ér. Az utczai énekesnő az éhséggel küzd s szerelmét eladja, mire Piquilloja folyton érzékenykedik. Első alakot Medgyaszai I., utóbbit Zajongi sikerrel személyesítették. Pár pár udvaronczt tréfas alakja s a szerelmes alkirály, mely utóbbit Marczell alakította, játszta s énekelt, s utolsó kettőse M. I.-val a 3-ik felvonás elején szépen sikerült, a kardalok szépek és erőteljesek, a zene dallamdu, csak hogy helyenként „a rablókra“ és a „gerolsteini nagyhercegnőre“ emlékeztet. Az ujdonság szép közönséget vont össze s remélhetőleg még párszor meg fogja tölteni a színházat.

Arjegyzék. január. hó 2-án tartott hetivásárról (alsó a. mő középár.) Tisztabuza 6 ft. 62 kr. Elegybuza 5 ft. 22 kr. Rozs 4 ft. 36 kr. Arpa 2 ft. 62 kr. Zab 1 ft. 30 kr. Törökbuza 3 ft. 36 kr. Pityóka 2 ft. 56 kr. Marhahus fontja 22. Kolozsvárt, január hó 2-án 1873.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Nyiltér.

Fog- és szájorvos **Máthé Domokos**

„Rubin“ fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztítására, a foghus erősítésére és az oly ártalmas fogkö (borkő) képződés megszüntetésére.

Ezen készítmény fölül több nevezetes béce orvos elismerését nyilváníttotta.

Egy diszes ércdoboznak ára 1 frt.

Egyedüli főraktár **Csapó Sándor** urnál Kolozsvárt.

Nyiltér.

A Temesvári sorshuzás 28-ik deczember kihuzott számok: **88. 37. 10. 69. 41.** jövő huzás jan. 11-én.

1 frt havi részletfizetéssel Salburg sorsjegyekről részletek, a huzás jan. 5-n, főnyeremény 40,000 frt.

Borza, m. kir. lottó-irodájából.

(Tisztítja a vért csúsz- és köszvény esetekben.)

A cs. k. udvari korlátnokságnak 1858. december 7-dikén, Bécsben kelt okirátával engedélyezve.	Halálozottlan jónak bizonyult, hatása kitünő, eredménye jeles.	Ő cs. k. felségének Bécsben, 1871 mártius 28-n kelt szab. oklevelével hamisítás ellen biztosítva.
--	---	--

Gyökeresen gyógyít csúsz, köszvény, gyermeklebat és más idült bajokat, mindig genyvedő sebeket, valamint minden nemt és kiütéses bajokat, bogokat a testen vagy az arczon, sömört és bujarsenyvos daganatokat.

Különbösen kedvező eredményt eszközölt e théa, midőn a májra és lépre víztöltülés történt, úgy arányér-esetekben, sapkorban, heves ideg-, in- és izomfájdalmakban, azán gyomorszorulásban, szénhegyességben, altesti dugulásban, hűdné-
velésében, magtkömlési esetekben, nemi gyengeségben, női folyásban sat. sat.

Bajok, mint görvoly, mirigydagadat gyorsan és gyökeresen gyógyulnak tartós tha-
rányás következtében, mert az egy szelid olvasztó és hűd-hajtó szer. Tömégus bizonyít-
ványok, elismerő és dícsőró iratok, a melyek kívánatra ingyen küldetnek meg, hite-
lesen bizonyítják a fennebbi állításokat.

Wilhelm Ferenç gyógyszerész unak. Neunkirchenban Bics mellett.
Tekintetes úr! Ismét szükségem van mindegyik három pakétára önnek **vertisztító** theájáról, mert ezen kitűnő szer készítő megozatala és használata a-theat, a melynek neve „**Wilhelm's antiarthritischer antheuraischer Blutreinigungsthees**”, elegendő meggyőződésem unak kitűnő hatása felől kérem a **vertisztító-theat** postai útlevél mellett küldeni.
Tisztelettel

Jerela János, káplán.
Blumenthal, Temes megye, Magyarhon, október 1-én 1872.
Wilhelm Ferencz gyógyszerész unak Neunkirchenben Bécs mellett.
Körtem önekk **Wilhelm's** antiarthritischer, antirheumatischer **Blutreinigungs-Thee**
evű szoréból, a melynek udvos hatása fölül már meggyőződem, még hatom pakétot pos-
tanvét mellett küldeni. Tisztelettel,

Fischer Ferenc, m. k. postamester.
Tüschkau, Pilsen mellett, október 1-én 1872.
Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett.

na enno ismerem on Wilhelm's antiarthritischer antirheumatischer Blutreinigungstee-ja gyógyhatását, már rég ment vagyok egy régi bajtól, sok forinttal, vagyonok gazdagabb, melyet, geszégem helyreállításáért kidobtam. Eddig e megbecsülhetetlen szert önnök pártai traktárából hozattam, most egyenesen önökhez fordulok s kérem nekem forduló postán ulánvet-
eltett 12 pakétot küldeni.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen Bécs mellett.
Küldjön nekem minél előbb két pakét **Wilhelm's antiarthritischer, antrineumatischer**
Reinigungs-Thee-féle szert, mint szokott, postai utánvét mellett. Látom, hogy önnek
kegyei nélkül nem élhetek.

Folytatása az oly számos elismerő iratoknak közelebbről fognak megjelenni, mert hetetlen mind egyszerre kiadni azokat.

Hamisítástól és megcsalástól óvatik.

A valódi **Wilhelm-féle** csúsz- és köszvény-ellenes vértisztító-thea egyedül csak a nemzetközi **Wilhelm-féle** csúsz- és köszvény ellenes vértisztító-thea-gyárból Neunkirchenbeuról származhat, és mellett, vagy a hirdalokban közölt tárlatokról kapható.

Egy 8 adagra osztott orvosi utasítás szerint készült több nyelven szövből és használati utasításal ellátott pakét ára 1 ft. békéig és pakétalért külön 40 kr.

A t. cz. közbűség nyelvének tekintetéből Wilhelm csász. és közvényellenes vértizító tesztja kapható nag:

Beszterczen: Dietrich és Fleischer; Gyulafehérvárt: M. Biró; Brassóban: Jekellus; –Vásárhelyt: Bucher M.; Nagy-Bányán: Haracsek J.; Nagy-Szujón: Milde A.; Budán: Viassek E. J. gyógysz.; Pesten: Török J. gyógysz.; Thalbmayer et. Comp.; Sz.-Regenben: Leonhard et. J.; Segesvárt: Teusch J. B.

it levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.
E pillanatban 1000-nél több betege van kezelésé alatt.

661 12-^{*}

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alóírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és ízletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ívek, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 ft.
FELVÁLLAL KÖNYOMDAI MUNKÁT IS.

HIVATALOS MUNKAKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek be, és azok **a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron** számítatnak, és a **legsükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szo-

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosított.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.